

Академик
АСЕН АСЕНОВ ХАДЖИОЛОВ

**Ученият със забележителни открития в
молекулярната биология и безспорен
международен авторитет.
Човекът с огромен интелектуален
потенциал и многостранни интереси.**

Асен Асенов Хаджиолов е роден на 10 декември 1930 г. в София. Израства в семейство на учени-интелектуалци. Син е на академик Асен Иванов Хаджиолов, един от основоположниците на българската хистология, ембриология и цитология, асоцииран член на Френската Академия на Науките (по история на науките). Това е рядък пример в историята на БАН, когато баща и син са академици по едно и също време. По майчина линия е внук на генерал Георг Силаги, участник в Американската гражданска война и издигнат до ранг Заместник-главен Командващ на Армията на Севера, т.е. втори след Генерал Грант. По тази причина много от документите в музея Гетисбърг са свързани с името на ген. Силаги. След края на войната напуска Америка и емигрира в гр. Шумен, България, където по това време се намира неговият стар унгарски приятел Лайош Кошут.

Асен А. Хаджиолов завършва Френски колеж, а през 1954 г. се дипломира в хуманна медицина със *summa cum laude* от Медицинския факултет в София. По разпределение работи като лекар в Хасково. През 1958 г. защитава кандидатска дисертация и работи като старши асистент в Катедра по Биохимия, ВМИ, София. През 1961 г. създава и ръководи Секция по Молекулярна Генетика към Централна Биохимична Лаборатория (сега ИМБ) - БАН, където е заместник директор. През 1986 г. става директор на Институт по Клетъчна Биология и Морфология (ИКБМ - БАН).

В периода 1988 - 1990 г. е Заместник- председател на БАН.

През 1991 г. е избран за редовен професор към Университета Пол Сабатие, Тулуза, Франция, където, наред с изследователската си дейност води курса по молекулярна биология до края на живота си.

Носител е на следните научни степени и звания:

- Кандидат на медицинските науки – 1958 г.,
- Доктор на биологическите науки – 1978 г.,

- Член-кореспондент на БАН (молекулярна биология) – 1984 г.,
- Действителен член /Академик/ на БАН – 1989 г.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ - КЛЮЧОВА ЗА ПОЛАГАНЕ ОСНОВИТЕ НА МОЛЕКУЛЯРНАТА БИОЛОГИЯ В БЪЛГАРИЯ

Влечението на Асен Хаджиолов към научни изследвания в областта на биохимията се проявява още в началните му студентски години. Убеден, че химията е абсолютно необходима база за биологичните изследвания, той работи като студент-кръжочник в катедрата по химия на ВМИ и публикува първата си статия на 21 години. Спечелва конкурс за аспирант в катедрата по биохимия на Медицински Университет в София. Щепомним, че този период от време се характеризира с политическата стагнация на „лисенковизма“ и “учението” на Лепешинская, които отричат законите на наследствеността и функцията на гените. Студентите-медици не учат генетика. Но по същото време в катедрата по биохимия на Медицинския Университет се създава забележителен екип от заразяващи със своя ентузиазъм млади учени, вдъхновени за разкриване на реалните процеси в живата клетка. Начело са доц. Тодор К. Николов, Георги К. Саев и Асен А. Хаджиолов, със сътрудници и студенти-кръжочници около тях. Те са не само колеги, но и приятели с общи ценности за живота и науката.

На **Дискусията по генетика, проведена през 1958 г.** в Медицинска Академия, Асен Хаджиолов, Т.К. Николов и Г.К. Саев са едни от първите в България, които проявяват смелостта убедено и аргументирано да обосновават възможностите и правото на биохимията и биофизиката да разкриват и обясняват явленията в живата природа, дори и когато става дума за такова основно свойство като наследствеността, в защита на генетиката /“Проблемите на наследствеността от биохимична гледна точка”, сп. Природа, год VIII, кн. 1, (1959)/.

В 1964 г. под редакцията на Асен Хаджиолов излиза първата у нас съвременна книга по биохимия, “„Основи на Функционалната Биохимия”, която да замести описателната биохимия и която изиграва голяма роля за поставяне основите на молекулярната биология в България. Тогава Асен нарече тази книга “основен буквар”. Той е и автор на 6 от главите.

С прозрението на голям учен, още като аспирант Асен Хаджиолов се насочва към проблема с неопластичните процеси в живата клетка и създава серия от модели на експериментален рак в черен дроб на плъх. С присъщата му прецизност той проследява морфологията, обмяната и най-вече, още тогава, съпътстващите промени в рибонуклеотидите и разтворимата РНК. **Тези изследвания са пионерни за България** и директно го насочват в сферата на молекулярната биология. Резултатите от тях са публикувани в 23 статии в реномирани списания. Това обуславя и блестящата защита на кандидатска дисертация през 1958г.

Главните научни интереси на Хаджиолов са фокусирани върху причинната връзка между „структура“ и „функция“ на клетъчно ниво и върху механизмите на междуклетъчни взаимодействия. Динамичното проследяване на неговата творческа дейност показва развитие с начало Функционална биохимия, последвано от Молекулярна патология и трайно фокусиране върху Молекулярна генетика, достигайки до интимната структура и функция на рибозомните гени, рибозомите, клетъчното ядро и ядърце.

Забележителни етапи в научната кариера на Асен Хаджиолов са свързани с успешната му работа с Нобеловия лауреат проф. Ф. Липман и в други лаборатории на световно известни учени/**Приложение 1: Съвместни изследвания на А. А. Хаджиолов със световно известни учени/**

Създател и ръководител на секция Молекулярна Генетика. Признат авторитет в биогенезата и структурата на рибозомите и рибозомните гени.

В продължение на много години биогенезата на рибозомите е пробен камък за прогреса на молекулярната биология - една бързо развиваща се област, на която през 60-те и 70-те години са посветени редица световни научни центрове. Един от тези центрове безспорно беше ръководената от проф. Асен А. Хаджиолов Секция по Молекулярна и Клетъчна Генетика към ИМБ, БАН.

Вече утвърден учен, Асен Хаджиолов създаде секцията по Молекулярна Генетика през 1961г. като звено към тогавашната Централна Биохимична Лаборатория. Посветен на голямата наука, той

съзнаваше, че значими научни резултати могат да се постигнат само с добре сработен колектив от талантиливи учени. Асен търсеше такива, приемаше ги, помагаше им и ги насърчаваше. Ръководил е 23 аспиранти в България и Франция, консултант е на 3 докторски дисертации.

Убеден, че за успешното развитие на младите учени е по-правилно те да защитят първо дисертация и след това да "специализират" в чужбина, той щедро предоставяше на своите сътрудници връзките си с големите международни организации и институти. Благодарение на своята международна известност и престиж, Асен успя да помогне на всичките си сътрудници да заминат на специализация или работа в силни научни колективи извън страната. За много от тях това бяха събития от съдбовно значение в живота и кариерата им.

Сътрудници в секцията по Молекулярна Генетика от самото начало бяха Пенчо Венков, Лиляна Вълчева и бившите кръжочници от катедрата по биохимия Добри Генчев, Любен Долапчиев, Владо Македонски и Георги Милчев. По късно се присъединяват Красимира Хаджиолова, Лъчезар Карагъзов, Николай Николаев, Олег Георгиев, Калин Дудов, Иван Тодоров и др.

Подчинен на многостранните си интереси и богатство на идеи, Хаджиолов не се ограничава само в рамките на секцията си в ИМБ - под негово ръководство работят аспиранти и от други институции. Такива са Пантелей Попов и Калина Вапцарова, които развиват моделите на индцируемите ензими за проучване на молекулните механизми на лъчевия стрес, сипналия шок, ядрените рецептори и клетъчната сигнализация. Негови аспиранти са и д-р Стефан Бояджиев от катедрата по Биохимия на МА, с обект на изследвания надбъбречните жлези, Красимира Гайдарджиева и Евгени Ананиев - с растителни обекти. В един решителен момент Асен оказва подкрепа на Анастасия Стойкова и насочи изследванията ѝ в областта на невробиологията - днес тя е един от водещите невробиолози в световен мащаб.

Изследванията на секцията по Молекулярна Генетика бяха в няколко основни направления:

- Биогенеза на рибозомите в еукариоти;
- Структура и експресия на рибозомните РНК гени в еукариоти;
- Регулаторни механизми по време на клетъчния цикъл и канцерогенеза;

- Регулация и механизъм на действие на различни агенти повлияващи синтеза и зреенето на предшествениците на рибозомните РНК;
- Молекулна структура на клетъчното ядро и ядърце.

В малкия кабинет на Асен, всяка седмица се провеждаха обсъждания -минисимпозиуми на европейско ниво. Докладваха се резултати и новости в науката, планираха се експериментите и тематиката на научните групи. Там, под негово ръководство се раждаха и зрееха забележителните постижения на *Секцията*, представени в над **200** публикации в реномирани международни списания /**Приложение 2: Значими научни постижения на секция Молекулярна Генетика**/.

ПЕДАГОГИЧЕСКА И ПУБЛИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Характерно за цялостната дейност на Асен Хаджиолов е хармоничната му изява като изследовател, педагог и популяризатор на науката. Великолепен лектор, той имаше рядката дарба да обяснява сложните неща разбираемо с малко думи. Лекциите му се посещаваха не само от студентите - в залата винаги имаше научни сътрудници, асистенти и аспиранти от различни институти.

Преподавателската му дейност, без да се изчерпва с това, включва няколко основни лекционни курса:

1. Курс по Молекулярна генетика и генно инженерство към Биологическия факултет на Софийския университет
2. Редовен курс по биохимия в Медицинския факултет, София
3. Курс по молекулярна биология към Университета Пол Сабатие, Тулуза, Франция.

Като водещ учен и популяризатор на молекулярната биология у нас, Асен Хаджиолов е автор и съавтор на обзорни статии, учебници и монографии, от които черпеха знания студенти и научни работници от всякаква възраст / **Приложение 3: Обзорни трудове и монографии**/.

Негово дело е първият учебник по *Молекулярна генетика* на български език и първият у нас обзорен труд по *Функционална биохимия* (редактор и автор на 6 от главите).

Изключително висока оценка от научната общност получи монографията му ***The Nucleolus and Ribosome Biogenesis***. Отзивите на най-изтъкнатите специалисти в областта са огромно признание за учения Асен Хаджиолов /**Приложение 4: ОТЗИВИ ЗА МОНОГРАФИЯТА НА А. А. ХАДЖИОЛОВ "THE NUCLEOLUS AND RIBOSOME BIOGENESIS"**/.

Оценката на **Нобеловия лауреат Джеймс Уотсън** за този труд не се нуждае от коментар:

"Пълен и информативен трактат върху нуклеоларната структура и функция"

В рецензията си, публикувана в **Cell** през 1985г., **Barbara Sollner-Webb** не се колебае да заяви аргументирано:

"От 1970 г. книгата на Busch и Smetana „The Nucleolus“ беше стандартния източник за тази органела. Сега, една нова книга *The Nucleolus and Ribosome Biogenesis* на А.А. Хаджиолов се очертава да стане нуклеоларната библия на 80-те години".

Благодарение на международния си авторитет Асен успяваше да организира конгреси, конференции и симпозиуми, които бяха посещавани от най-изтъкнати учени от целия свят. Това даваше възможност на много български изследователи да се срещнат за пръв и обменят опит и идеи с колеги в тяхната област. Така например, **Нобеловият лауреат Ф. Липман**, от уважение и интерес към бившия си ученик, по своя инициатива взе участие в **VII-ия Конгрес на ФЕБС** във Варна през 1971г., чиито председател на Комитета по научната програма беше Асен Хаджиолов. Забележителен в това отношение беше и **V-th Nucleolar Workshop (1975)** - едно събитие за българската молекулярна биология, посетено от най-висок клас учени, включително от далечна Япония. Организираната от Асен **Школа на ФЕБС "Съвременни методи за изследване на нуклеиновите киселини" (1981)** изигра огромна роля за въвждането в ИМБ на най-новите методи в молекулярна биология.

Асен Хаджиолов радеше преди всичко за постоянното издигане на нивото на българската наука. Неговото директно участие в изграждането и функционирането на Института по Молекулярна Биология беше в тясно и приятелско сътрудничество с другите забележителни учени, основоположници и стожери на молекулярната биология у нас - академик Румен Цанев, д-р Георги Марков и други.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И ПРИЗНАНИЕ

Признанието на Асен Хаджиолов от страна на световната научна общност е забележително. Заедно с богатата му международна дейност, би могло да бъде обобщено в няколко раздела/по-пълна справка в **Приложение 5: МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И ПРИЗНАНИЕ/**:

- Международни награди и покани в престижни научни центрове:

Единственият български молекулярен биолог удостоен с **Ф. Шпрингер почетна лекционна обиколка на ФЕБС (1984/85)**. Лекцията е изнесена в Англия, Франция, ГФР, Австрия и Унгария;

Гост-професор в Националния Институт за Медицински Изследвания, Лондон, Англия;

Гост-професор в Отдела по клетъчна биология, Медицински факултет на Ню-Йоркския университет, Ню-Йорк, САЩ;

Гост-изследовател в Института "Фридрих Мишер в Базел, Швейцария;

Почетна лекция "Бристол" на Раковия Институт в Монреал, Канада;

Гост на Кралското научно дружество (Royal Society), Англия;

- Участие в редакционните съвети на реномирани международни списания, като **European Journal of Biochemistry**, **Biochemical Journal (Great Britain)**, **Biology of the Cell (France)** и други;

- Член на международни съвети, федерации, организатор на международни конференции и симпозиуми:

Член на **Съвета на Европейската Федерация по Биохимия**, (ФЕБС);

Член на ръководството на **Световния съюз по биохимия**;

Член на **постоянния Организационен Комитет на Европейските конференции по клетъчното ядро (Nuclear workshops)**;

Председател на Комитета по научната програма на VII Европейски Конгрес по биохимия (Варна, 1971);

Председател на Орг. Комитет на V Nucleolar Workshop (1975);
Председател на Орг. Комитет на Школата на ФЕБС
“Съвременни методи за изследване на нуклеиновите киселини
(1981);

Организатор на Симпозиума “Структура и експресия на гените” от II Европейски конгрес по Клетъчна Биология (Будапеща, 1986);

Председател на Оранизационния комитет на Симпозиума на Световния Съюз по Биохимия “Структура и биогенеза на рибозомите” (1986);

Референт на Chemical Abstracts (1966 – 1976).

- Национални награди и отличия: Освен многото национални награди, Хаджиолов е носител и на най-престижното за времето си държавно отличие **Димитровска награда за наука** - “за изследвания върху биогенезата на рибозомите в еукариотни клетки и нейната регулация”.

Може би най-голямото признание за учения Асен Хаджиолов е **посмъртното му посвещение на цяло издание на списание *Chromosoma*** - всички статии в тази книжка са посветени на него. Асен е първият учен, на когото това престижно международно списание оказва подобна чест. Той е и единственият български молекулярен биолог получил такова признание. В **Editorial** четем:

„Motivated by our desire to appropriately commemorate our late colleague Asen Hadjiolov, who contributed essential knowledge to our understanding of the nucleolus in its nuclear and cellular context...”

ОБЩЕСТВЕНА ДЕЙНОСТ

Асен Хаджиолов беше не само изключителен експериментатор и прекрасен лектор, той беше и роден организатор на науката. Негово силно убеждение и стремеж беше организацията на българската наука

да бъде в съответствие с тази на развитите държави. За краткото време, като Министър на Науката и Висшето Образование, през 1990 г. той създаде първият в историята на българската наука **Национален фонд за научни изследвания (НФНИ)**, който съществува и до днес. Той беше и неговият първи президент. Ето защо, всички изследователи, чиито проекти са финансирани от НФНИ би трябвало да си спомнят с благодарност и уважение акад. Хаджиолов. Справедливо би било да се предложи учредяването на награда на негово име за най-добър изследователски проект.

Асен Хаджиолов е известен също и с богатата си култура и познания в областта на литературата, историята, изкуствата. Негово хоби беше историята, но многократно е изумявал французите с дълбокото си познаване на литературата, с почти професионалната си осведоменост за катарите в южна Франция, потомци на богомилите...

Не само един от създателите на молекулярната биология в България, но и нейното място в световната наука до голяма степен е спечелено от този забележителен учен – академик Асен Асенов Хаджиолов.

Харизматична личност,
която заразява със своята
посветеност и влечение
към научното откритие. С
благата си усмивка и
творческия си ентузиазъм
за съвършенство в
науката.

Приложение 1: Съвместни изследвания на А. А. Хаджиолов със световно известни учени.

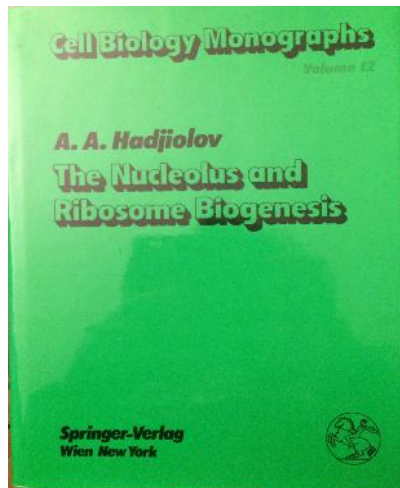
- **Институт по Медицинска Химия при Университета в Будапеща, Унгария** (с проф. Ф.Б.Щрауб). 1959 г.
- **Институт по Изследвания върху Рака в Париж, Франция** (с проф. Грабар и проф. П. Вандрели). 1961 г.
- **Рокфелеровия Университет, Ню Йорк, САЩ** (с Нобеловия лауреат проф. Ф. Липман). 1965 г.
- И по-късно,
- **Гост-професор в Националния Институт за Медицински Изследвания, Лондон, Англия** (с доктор Роберт Кокс). 1970 – 1971 г.
- **Професор в Отдела по клетъчна биология, Медицински факултет на Ню-Йоркския университет, Ню-Йорк, САЩ** (с проф. Д. Сабатини). 1974 г.
- **Гост-изследовател в Института “Фридрих Мишер” в Базел, Швейцария** (с д-р Джулиан Гордън) 1981 г.

Приложение 2: Значими научни постижения на секция Молекулярна Генетика

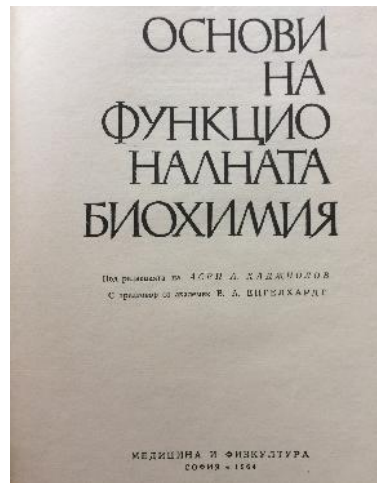
1. Изследване на рибозомните РНК гени и тяхната структура. Основно постижение в тази връзка е предсказаното неравномерно разпределение на нуклеотидите по дължината на рибозомната РНК, което по-късно беше потвърдено чрез идентифициране на първичната структура на техните респективни гени.
2. Изследване ефекта на различни молекулни агенти върху структурата на ядърцето и биогенезата на рибозомите.
3. Идентификация на пътищата на зреене на пре-рРНК в еукариотни клетки. За първи път е демонстрирано, че това зреене може да протече и по други, алтернативни пътища.

4. Първото безспорно доказателство, че у висшите еукариоти промяната в скоростта на синтезата на рибозомната РНК не е свързана с промяна в броя на активните рибозомни гени.
5. Първата идентификация на първичния транскрипт на еукариотните рибозомни гени
6. Първата пълна секвенция на гена за РНК на голямата рибозомна субединица (1981, *Saccharomyces cerevisiae*); секвенциите на рРНК гените (1984, *Rattus norvegicus*)
7. Получаване на моноклонални антитела срещу ядрени протеини, експресиращи се в пролифериращи животински клетки. Идентификация и характеризиране на един ядрен протеин, *митотин*, експресиран в G2 фазата на клетъчния цикъл и подготвящ клетките за влизането им в митоза.
8. Идентификация на cis- сигнални секвенции, регулиращи зреенето на рРНК, използвайки скъсени рибозомни мини-гени , трансфектирани в миши клетки.
9. Обобщение и задълбочен анализ на познанията върху формирането на рибозоми в еукариоти, структурата на клетъчното ядро и ядърце, както и формулиране на прспективи, в монографията озаглавена **“The Nucleolus and Ribosome Biogenesis”**

Приложение 3: Обзорни трудове и монографии

Монографията, която беше наречена "**Nucleolar bible**" от Б. Солнер-Уеб рецензията си, Cell 42 (1985) 10-11

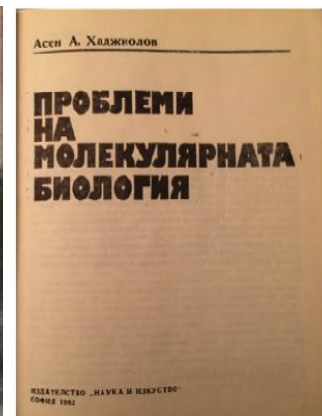
Първата съвременна **функционална** биохимия, за разлика от дотогавашната **описателна** биохимия под редакцията на А.А.Х

Първият учебник по Молекулярна генетика, 203 стр., Наука и изкуство, 1971

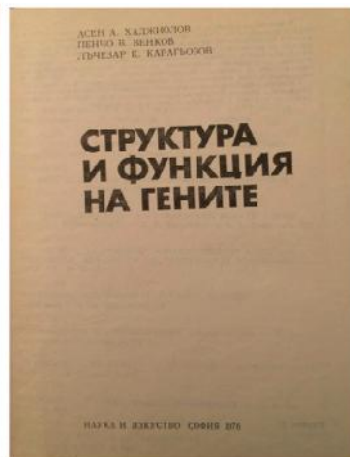
Издателство на БАН, 313 стр., 1981

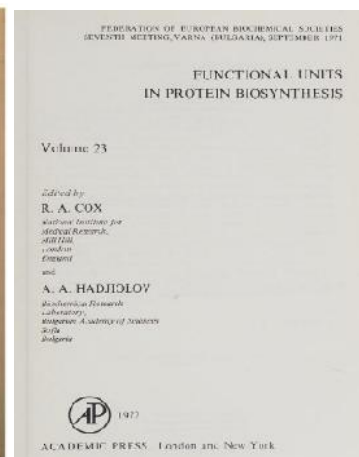
Издателство Наука и изкуство (1982), 172 стр.

Под редакцията на А.Хаджиолов и Т.Николов, с колектив, 1975

А.Хаджиолов,
П.Венков,
Л.Карагъзов, 1976

Cox R. and Hadjiolov A., Academic press, New York, 1972

Приложение 4: ОТЗИВИ ЗА МОНОГРАФИЯТА НА А. А. ХАДЖИОЛОВ "THE NUCLEOLUS AND RIBOSOME BIOGENESIS", Springer – Verlag Wien New York

- 1. Оценка в класическата книга на Нобеловия лауреат J. D. WATSON et al., Molecular Biology of the Gene, 4th ed. (1987): "Пълен и информативен трактат върху нуклеоларната структура и функция"....**
- 2. Рецензия от V. SOLLNER-WEBB, Cell 42 (1985) 10 – 11:**

"... От 1970 г. книгата на Busch и Smetana The Nucleolus беше стандартния източник за тази органела. Сега, една нова книга **The Nucleolus and Ribosome Biogenesis** на А.А. Хаджиолов се очертава да стане **нуклеоларната библия на 80-те години...** След прочитане на книгата на А.А. Хаджиолов читателят действително получава работни знания за състоянието на тази област. Текстът от около 200 печатни страници е приятно и достъпно четиво. Намирам разделите "Нуклеоларна архитектура", "Регулация" и "Рибозомната биогенеза в клетъчния цикъл" за особено богати на информация....

.... Текстът е логично организиран с подходящи кръстосани позовавания.....**книгата на Хаджиолов, подобно на тази на Lewin – Gene Expression** – е ценен източник за бърз достъп до първичната литература.

В обобщение, това е една богата на информация и полезна книга и я препоръчвам в много отношения. Първо – текстът ще е полезен на изследователи в несродни специалности, които биха искали да знаят какво е известно за тези “петна”, които се наблюдават в микроскопските препарати на ядра. Второ – книгата ще е ценна за изследователи работещи върху различни аспекти на рибозомната биогенеза или ядрената цитология, които искат да са в крак с последните открития..... и накрая, тъй като Хаджиолов набляга на въпросите, които изискват допълнително експериментално изясняване, книгата му ще служи за ценен източник, насочващ към плодотворни области на изследване.

3. Рецензия от L. ROTHBLUM, Quarterly Review of Biology, March 1986.

Хаджиолов е осъществил трудната задача да разгледа обширната литература върху обширните области на ядърцето и рибозомната биогенеза.....

Авторът и неговите колеги са известни с техните трудове върху структурата и функцията на ядърцето. Неговото вникване в данните и неговата ангажираност в изследванията са отразени в яснотата и стегнатостта, с която се разглеждат трудните въпроси. Това е особено важно за области като структурата на рибозомните гени и зреенето на 45 S пре-рРНК, където модерните молекулни и биохимични методи доведоха до бърз напредък....В своята монография Хаджиолов осъществява съвременно осветляване на проблема в стегната форма така, че неговата книга трябва да служи като много ценен източник за изследователите в областта на нуклеоларната структура и функция, а също и като основен източник за аспиранти и други студенти.

4. Рецензия от J. WARNER, American Scientist, May 1986

Понастоящем се наблюдава ново нарастване на интереса към рибозомната биогенеза, дължащо се клонирането на рРНК и р-протеиновите гени, нейните кофактори и за оценка на значението на рибозомната биосинтеза за контрола на клетъчния

растеж. Ето защо много навременно е публикуването на книгата на Хаджиолов. ***Това е една образцова монография, защото авторът прави изчерпателен преглед на литературата, предоставя сбита и четлива синтеза на експерименталните данни и завършва всяка глава с преглед (често предизвикващ) на изводите, които могат да се направят от експерименталните резултати.*** Всички изследователи в областта на генната експресия, клетъчен растеж, транскрипция и белтъчна синтеза, ще намерят тази книга за много ценен източник.....

5. Рецензия от Н. BIELKA, Biologisches Zentralblatt, Bd. 106, 1987

Досегашните монографии върху структурата и функцията на рибозомите бяха обогатени с тази монография върху тяхната биогенеза. ***Авторът и неговите сътрудници са дали много важни приноси в тази област.*** Книгата отразява както техните приноси, така и дълбоко познаване на тези знания. Наред с описанието на сигурните факти.....са разгледани и още нерешените проблеми, така че те дават ориентация за бъдещи изследвания.....

.....В заключение, книгата *The Nucleolus and Ribosome Biogenesis* е изключително ценен източник на информация по тематиката съответна на нейното заглавие.

6. Рецензия от В. Е. Н. MADEN, FEBS Letters, 188 (1985) 164

В продължение на много години рибозомната биогенеза бе пробен камък за прогреса в областта на молекулярната биология на еукариотните клетки..... Книга за съвременното състояние на знанието в тези области бе крайно необходима.

The Nucleolus and Ribosome Biogenesis е изключително полезна книга за работещите в тази област.....Книгата печели много от това, че е дело на един автор, Асен Хаджиолов от Института по молекулярна биология на Българската Академия на Науките. ***Усетът на Хаджиолов е очевиден и бързо се възприема.....***

Тази книга като източник на знания ще бъде безценна за постановката на нови експерименти.....

7. Рецензия от А. ESKENASY, Morphologie et Embriologie, 32 (1986)

.....Книгата е повече от събрана информация, тъй като авторът прави критична синтеза на цитологичните, биохимичните и генетичните данни в една кохерентна картина на молекулните механизми в ядърцето, които водят до образуване на зрялата рибозома. Книгата е много интересна за специалисти работещи в областта на клетъчната биология и патология.

8. Рецензия от Б.Д. СТАНЧЕВ, Експериментална медицина и морфология, г. XXIV, кн.3 (1985)

Неотдавна издателството Шпрингер публикува монографията “Ядърцето и Биогенеза на Рибозомите”***Монографията представлява уникален научен труд, който бележи върхово творческо постижение и крупен принос в молекулярната биология и генетика.*** Трудът отрязва дългогодишните научни изследвания, обобщения и изводи на автора и неговите сътрудници. На фона на критично оценените литературни данни отчетливо се открояват оригиналните изследвания и приноси наА.А. Хаджиолов, които отдавна получиха широк отзвук в науката и международно признание.....

9. Отзив: Science-Technology New Books, 9, April 1985

Тази добре изготвена монография синтезира съвременните знания върху структурата и функцията на клетъчното ядърце с ударение върху главната функция на ядърцето – образуването на рибозоми предназначени за тяхната централна роля в белтъчната биосинтеза.....

Приложение 5: МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И ПРИЗНАНИЕ

1. Международни награди и покани в престижни научни центрове:

- Удостоен е с 12-та Ф. Шпрингер почетна лекционна обиколка на ФЕБС (1984/85);

- Гост-професор в Националния Институт за Медицински Изследвания, Лондон, Англия (с доктор Роберт Кокс). 1970 – 1971 г.;
- Гост-професор в Отдела по клетъчна биология, Медицински факултет на Ню-Йоркския университет, Ню-Йорк, САЩ (с проф. Д. Сабатини). 1974 г.;
- Гост-изследовател в Института “Фридрих Мишер” в Базел, Швейцария (с д-р Джулиан Гордън) 1981 г.;
- Почетна лекция “Бристол” на Раковия Институт в Монреал, Канада (1984);
- Гост на Кралското научно дружество (Royal Society), Англия. Лекции в Лондон и Ливърпул;
- Почетен гост на АН СССР – изнася доклади в Москва и Ленинград (1981).

2. Участие в редакционните съвети на списанията:

- European Journal of Biochemistry
- Biochemical Journal (Great Britain)
- Biology of the Cell (France)
- Folia biologica (CSSR)
- Comptes Rendus Societe de Biology (France).

3. Член на международни съвети, федерации, организатор на международни конференции и симпозиуми

- Член на Съвета на Европейската Федерация по Биохимия (ФЕБС);
- Член на ръководството (Комитет по симпозиумите) на Световния съюз по биохимия;
- Член на постоянния Организационен Комитет на Европейските конференции по клетъчното ядро (Nuclear workshops);
- Председател на Комитета по научната програма на VII Европейски Конгрес по биохимия (Варна, 1971);
- Председател на Орг. Комитет на V Nucleolar Workshop (1975);
- Председател на Орг. Комитет на Школата на ФЕБС “Съвременни методи за изследване на нуклеиновите киселини (1981);
- Организатор на Симпозиума “Структура и експресия на гените” от II Европейски конгрес по Клетъчна Биология (Будапеща, 1986);

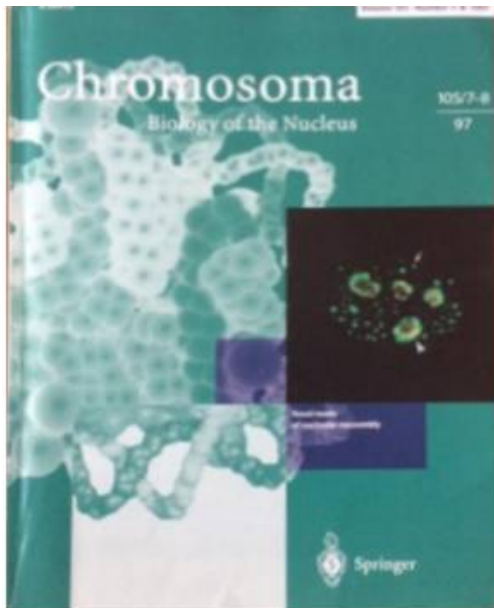
- Председател на Оранизационния комитет на Симпозиума на Световния Съюз по Биохимия “Структура и биогенеза на рибозомите” (1986);

- Референт на Chemical Abstracts (1966 – 1976).

4. Национални награди и отличия:

- Медал 100 години БАН (1969),
- Медал за отлична работа (1975),
- Медал “Кирил и Методий” II и I степен (1976 и 1980, респ.),
- Медал 100 години Софийски Университет (1988),
- **Лауреат на Димитровска награда за наука** “за неговите изследвания върху биогенезата на рибозомите в еукариотни клетки и нейната регулация”.

5. Посмъртно посвещение на цяло издание на престижното международно списание *Chromosoma*.

Editorial

“Motivated by our desire to appropriately commemorate our late colleague Asen Hadjiolov, **who contributed essential knowledge to our understanding of the nucleolus in its nuclear and cellular context...** “

Foreword

The nucleolus: then and now
Susan A. Gerbi

Brown University, Division of Biology and Medicine, Providence, RI 02912, USA

In 1985 Asen Hadjiolov published his classic monograph, *The nucleolus and ribosome biogenesis* (Springer-Verlag). This scholarly treatise reviewed biochemical, molecular and cytological studies on the nucleolus, melding these approaches into an integral whole. The literature to be reviewed was vast, since the nucleolus was first described in 1781 by Fontana. ***Hadjiolov succeeded in presenting more than a collection of facts in this book, he posed biological questions as the framework and led the reader through a critical analysis of what was known.***

Moreover, he phrased the questions yet to be answered. The success of this book is evidenced by the fact that it graces the bookshelves of most experimentalists in this field and has provided an incredibly useful resource to them and their students. Hadjiolov wrote: "If within the next pages the reader finds the needed information and some helpful ideas, I shall be greatly rewarded." His goal was indeed fulfilled.

Much has transpired in the dozen years since Hadjiolov's book appeared, and it would have been most appropriate for him to incorporate these advances into a second edition. Unfortunately, he passed away suddenly last spring. As a remembrance to his scholarship and passion for the nucleolus, the present issue of *Chromosoma* has been compiled.

В групата на Нобеловия лауреат проф. Ф. Липман
(в средата с папионка), Рокфелеровия
Университет, Ню-Йорк, 1965
Асен – вторият отляво на първия ред

На Ниагарския водопад, 1965

